

ĐƯA CA HUẾ VÀO TRƯỜNG HỌC Ở MỘT SỐ TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HUẾ

*BRINGING HUE SINGING HERITAGE INTO SCHOOLS
AT SOME SECONDARY SCHOOLS IN HUE CITY AREA*

HOÀNG HẢI QUÂN () và HỨA VĂN HẢI (**)*

THÔNG TIN	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 03-3-2025 Ngày biên tập xong: 18-6-2025 Ngày duyệt đăng: 30-9-2025 Mã số: TCKH52-04-2025 ISSN: 2525 – 2429 Từ khóa: ca Huế; giáo dục di sản. Key words: Huế traditional singing; heritage education.	<i>Ca Huế là di sản âm nhạc quý giá của vùng đất “thần kinh”, gắn bó bền chặt với người dân qua bao thăng trầm lịch sử. Đưa Ca Huế vào giảng dạy ở bậc trung học cơ sở giúp học sinh hiểu, trân trọng giá trị văn hóa này. Qua đó, các em nuôi dưỡng lòng tự hào dân tộc và tình yêu quê hương. Đây là hướng đi phù hợp để bảo tồn tự hào văn hóa truyền thống, tiếp nối, giữ gìn giá trị văn hóa di sản, phát huy bản sắc quê hương trong đời sống hiện đại, tiếp lửa di sản và nuôi dưỡng tâm hồn dân tộc.</i> ABSTRACT: Huế Singing is a precious musical heritage of the ancient capital, deeply connected to the people through historical ups and downs. Integrating Huế Singing into secondary education helps students understand and appreciate its cultural value. Through this, they cultivate national pride and a love for their homeland. This is a meaningful approach to preserving cultural heritage, continuing its harmony, safeguarding its melodies, promoting local identity in modern life-passing on the legacy and nurturing the nation's soul.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ca Huế được công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia từ năm 2015 [5, tr.1] đang dần mai một trước sự phát triển của các xu hướng âm nhạc hiện đại. Nhiều học sinh ngày nay ít quan tâm đến các làn điệu dân gian như hò, lý, ngâm thơ do ảnh hưởng mạnh mẽ của văn hóa ngoại lai, đặc biệt là phương Tây. Hình ảnh các làn điệu dân ca, vỗ chèo, tuồng hay trò

chơi dân gian dần vắng bóng trong đời sống hiện đại, nhường chỗ cho những trào lưu ngoại lai [1, tr.1].

Âm nhạc là một loại hình nghệ thuật dùng âm thanh và nhịp điệu để diễn tả tư tưởng, tình cảm của con người [3, tr.15]. Việc đưa ca Huế vào giảng dạy trong trường học, đặc biệt ở bậc trung học cơ sở, là giải pháp cần thiết để giúp học sinh hiểu và trân trọng giá trị văn hóa này.

(*) ThS. Trường Cao đẳng Huế, hoangquan_82@yahoo.com.vn

(**) Nhạc sĩ. Trường Cao đẳng Huế, nshuahai@gmail.com

Không chỉ giúp bảo tồn và phát huy di sản, giáo dục âm nhạc dân tộc còn góp phần bồi đắp lòng tự hào, tình yêu quê hương và ý thức giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc. Để chương trình thật sự lan tỏa, cần có sự đầu tư lâu dài, lồng ghép ca Huế vào giáo dục địa phương từ bậc mẫu giáo đến trung học, giúp thế hệ trẻ dần thấm nhuần và yêu thích di sản này.

2. NỘI DUNG

2.1. Cơ sở lý luận

Phương pháp nghiên cứu lý thuyết; Phương pháp chuyên gia; Phương pháp thu thập tài liệu và số liệu; Khảo sát trong quá trình giảng dạy; Phỏng vấn, trao đổi với các chuyên gia, đồng nghiệp, thực nghiệm...

2.1.1. Nét đặc trưng và những giá trị tinh thần của ca Huế [3, tr.9]

Đây là vùng đất duy nhất trong cả nước hội tụ gần như đầy đủ cả ba loại hình nghệ thuật truyền thống tiêu biểu, đó là: Âm nhạc; Múa và Sân khấu. Các vùng khác chỉ có một thể loại là âm nhạc (dân ca các vùng miền)

Trong các loại hình nghệ thuật diễn xướng của Huế, nó được phân loại ra ba dòng chính: “Dòng nghệ thuật diễn xướng dân gian; Dòng nghệ thuật diễn xướng cung đình; Dòng nghệ thuật diễn xướng thuộc thể loại âm nhạc thính phòng mang tính bác học”.

Trong nghệ thuật, nhìn một cách khái quát tổng thể, nó biểu hiện ở trên hai mặt với hai nét chính: Trân trọng - Đĩnh đạc; Trữ tình - Sâu lắng.

2.1.2. Quan điểm chỉ đạo về việc xây dựng nội dung chương trình giáo dục địa phương [4, tr.5,6]

Giáo dục địa phương được xây dựng theo chủ trương đổi mới giáo dục, gắn với sự phát triển của đất nước và tiến bộ khoa học - công nghệ. Nội dung nhằm đạt mục tiêu giáo dục phổ thông, đánh giá phẩm chất, năng lực học sinh và quản lý chất lượng giáo dục. Dạy học qua thực tế địa phương là cách tiếp cận mới trong giảng dạy tại các trường trung học cơ sở.

2.1.3. Sự cần thiết tổ chức dạy học ca Huế

Việc đưa ca Huế vào giảng dạy trong trường học góp phần bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa, giúp học sinh hiểu, trân trọng âm nhạc truyền thống. Điều này không chỉ nuôi dưỡng tình yêu quê hương, lòng tự hào dân tộc mà còn nâng cao nhận thức về bản sắc văn hóa địa phương. Ngoài ra, dạy học ca Huế còn tạo môi trường giáo dục toàn diện, giúp học sinh phát triển kỹ năng cảm thụ nghệ thuật, tăng cường kết nối giữa thế hệ trẻ với di sản dân tộc trong bối cảnh hội nhập văn hóa.

2.2. Thực trạng về giảng dạy và sự hiểu biết ca Huế ở một số trường trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Huế

2.2.1. Tình hình giảng dạy ca Huế ở các trường trung học cơ sở được khảo sát

Qua tìm hiểu thực tế việc đưa ca Huế vào trường học trên địa bàn thành phố Huế nói chung, nhận thấy đội ngũ giáo viên dạy học ca Huế còn hạn chế về số lượng và chất lượng. Nhóm chúng tôi bước đầu, điều tra và khảo sát tại 4 trường trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Huế, gồm 16 cán bộ quản lý, giáo viên dạy âm nhạc được hỏi:

Thầy/cô hãy cho biết số lượng giáo viên dạy ca Huế tại 4 trường trung học cơ sở hiện nay trên địa bàn thành phố? Kết quả trả lời Có: 4/16 (25%); Kết quả trả lời Không: 12/16 (75%).

Thầy/cô hãy cho biết hiện trạng về giáo trình; sách giáo khoa; tài liệu tham khảo dạy học ca Huế tại các trường trung học cơ sở hiện nay? Kết quả hầu hết trả lời không có giáo trình; sách giáo khoa; tài liệu tham khảo dạy học ca Huế, chỉ có 1 tài liệu tập huấn ca Huế.

Từ những thực trạng đó, việc đưa ca Huế vào trường học rõ ràng là một việc quan trọng cần làm ngay và đồng bộ hóa, cần có các giải pháp khả thi và hiệu quả cao. Đầu năm học 2023-2024 nhóm chúng tôi đã tiến hành khảo sát qua kênh Google Forms và Google Meet ở một số trường trung học cơ sở và kết quả thu được theo bảng sau:

Bảng 1. Đưa ca Huế vào trường học khối 6, 7 tại 4 trường trung học cơ sở

STT	Trường trung học cơ sở	Khối	Tổng số học sinh từng khối	Yêu thích ca Huế	Không thích ca Huế	Thích nhạc trẻ
1	Phạm Văn Đồng	Khối 6	361	Các em không yêu thích bộ môn di sản ca Huế	Hầu hết các em không thích học di sản ca Huế	Phần lớn các em yêu thích nhạc trẻ, hit hop và một số thể loại âm nhạc khác...
		Khối 7	219			
2	Hùng Vương	Khối 6	325			
		Khối 7	239			
3	Chu Văn An	Khối 6	644			
		Khối 7	343			
4	Nguyễn Chí Diểu	Khối 6	322			
		Khối 7	245			

Nguồn: Nhóm tác giả nghiên cứu

Qua bảng 1, các em rất thích các bài hát nhạc trẻ, không yêu thích hát ca Huế. Trước khi áp dụng các giải pháp đưa ca Huế vào trường

học, nhóm tác giả đã tiến hành khảo sát mỗi trường chỉ chọn khối 6, 7 từ 25 đến 50 học sinh, kết quả như sau:

Bảng 2. Kết quả khảo sát học sinh các khối 6, 7 tại 4 trường trung học cơ sở

T	Tên trường	Khối học sinh	Số lượng	KẾT QUẢ							
				Biết hát trên 2 bài ca Huế		Biết hát 2 bài ca Huế		Biết hát 1 bài ca Huế		Hát nhầm, không biết bài nào	
				Số lượng	Tỷ lệ%	Số lượng	Tỷ lệ%	Số lượng	Tỷ lệ%	Số lượng	Tỷ lệ%
1	Phạm Văn Đồng	Khối 6	50	1	2,0	4	8,0	7	14	38	76
		Khối 7	50	1	2,0	3	6,0	6	12	40	80
		Tổng	100	2	2,0	7	7,0	13	13	78	78
2	Chu Văn An	Khối 6	45	01	2,2	3	6,7	5	11	36	80
		Khối 7	40	01	2,5	2	5,0	4	10	33	82,5
		Tổng	85	02	2,35	5	5,9	09	10,6	69	81,2
3	Hùng Vương	Khối 6	42	01	2,4	3	7,1	5	11,9	33	78,5
		Khối 7	38	02	5,27	2	5,27	4	10,5	30	78,9
		Tổng	80	03	3,75	5	6,25	09	11,25	63	78,75
4	Nguyễn Chí Diểu	Khối 6	45	03	6,7	3	6,7	6	13,3	33	73,4
		Khối 7	40	02	5,0	3	7,5	6	15	29	72,5
		Tổng	85	05	5,9%	6	7,06	12	14,1	62	72,9

Nguồn: Nhóm tác giả tổng hợp

Qua bảng số liệu khảo sát thực tế trên, đa số các em học sinh đều hát nhầm hoặc chưa phân biệt được các bài dân ca vùng miền. Nguyên nhân, không phải các em thờ ơ với ca Huế mà vì do chưa có nhiều điều kiện để tiếp xúc và tìm hiểu. Điều này đặt ra cho những người làm công tác giáo dục, đặc biệt là đội ngũ giáo viên giảng dạy bộ môn âm nhạc đưa giáo dục địa phương vào trường học thông qua con đường âm nhạc

cần có các giải pháp tích cực và hiệu quả hơn để đưa ca Huế vào giảng dạy chính khóa hay ngoại khóa, giúp học sinh có những hiểu biết nhất định cũng như cảm nhận được cái hay, cái đẹp các bài ca Huế.

Qua bảng 3, đa số các em học sinh đều hát nhầm hoặc chưa phân biệt được các bài dân ca vùng miền. Nguyên nhân, không phải các em thờ ơ với ca Huế mà vì do chưa có nhiều điều kiện để tiếp xúc và

tìm hiểu. Điều này đặt ra cho những người làm công tác giáo dục, đặc biệt là đội ngũ giáo viên giảng dạy bộ môn âm nhạc đưa giáo dục địa phương vào trường học thông qua con đường âm nhạc cần có

các giải pháp tích cực và hiệu quả hơn để đưa ca Huế vào giảng dạy chính khóa hay ngoại khóa, giúp học sinh có những hiểu biết nhất định cũng như cảm nhận được cái hay, cái đẹp các bài ca Huế.

Bảng 3. Tổng hợp kết quả khảo sát tại 4 trường trung học cơ sở

Khối học sinh	Số lượng học sinh từng khối	KẾT QUẢ							
		Biết hát trên 2 bài ca Huế		Biết hát trên 2 bài ca Huế		Biết hát 1 bài ca Huế		Hát nhầm, không biết bài nào	
		Số lượng	Tỷ lệ %	Số lượng	Tỷ lệ %	Số lượng	Tỷ lệ %	Số lượng	Tỷ lệ %
Khối 6	182	6	3,3	13	7,2	23	12,7	140	77
Khối 7	178	6	3,8	10	5,96	20	11,9	142	85
Tổng	360	12	3,3	23	6,4	43	11,9	282	78,3

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát và tổng hợp

2.2.2. Ý nghĩa của việc đưa ca Huế vào trường học

Việc đưa ca Huế vào trường học có ý nghĩa sâu sắc trong việc bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống. Đây không chỉ là cách giúp học sinh tiếp cận với một loại hình nghệ thuật đặc sắc, mà còn góp phần nuôi dưỡng niềm tự hào dân tộc, ý thức bảo vệ di sản văn hóa. Thông qua việc học ca Huế, học sinh không chỉ hiểu hơn về lịch sử, phong cách nghệ thuật mà còn phát triển tình yêu quê hương, lòng trân trọng đối với nét đẹp văn hóa của dân tộc. Đồng thời, đây cũng là cơ hội để thế hệ trẻ tiếp thu và kế thừa một di sản quý báu, góp phần gìn giữ và phát triển nghệ thuật ca Huế trong đời sống hiện đại.

2.2.3. Tiêu chí lựa chọn bài hát và đưa ca Huế vào dạy học khối 6, 7 trong chương trình giáo dục địa phương theo chương trình giáo dục phổ thông mới 2018

Việc đưa ca Huế vào giảng dạy cho học sinh khối 6, 7 theo chương trình giáo dục địa phương không chỉ giúp bảo tồn di sản mà còn khơi dậy niềm tự hào và tình yêu đối với văn hóa dân tộc trong thế hệ trẻ. Trong đó lời ca phải dễ hát, nội dung dễ hiểu, mang đậm bản sắc văn hóa Huế là những thể loại âm nhạc độc đáo trong các di sản văn hóa phi vật thể [2, tr.5]. Phù hợp với nội dung giáo dục phổ thông

mới; Phù hợp với lứa tuổi học sinh khối 6, 7; Mang giá trị nghệ thuật và di sản văn hóa Huế; Dễ ứng dụng trong giảng dạy và thực hành và gắn kết với thực tiễn và hoạt động bảo tồn. Qua khảo sát nhóm chúng tôi đề xuất và lựa chọn một số bài ca Huế, phù hợp với nội dung chương trình âm nhạc 6, 7 và phù hợp với từng chủ đề theo từng khối học.

2.3. Một số bài ca Huế trong chương trình giáo dục địa phương [6], [7], [8], [9]

1) *Mười thương cô giáo trường em* - Theo điệu Lý Tình tang - Dân ca Huế. Đặt lời mới: Cao Thị Thu Hà; 2) *Trọn niềm thương nhớ* - Theo điệu Lý Hành Vân. Đặt lời mới - Ký âm: Đăng Khánh; 3) Giáo án âm nhạc truyền thống thành phố Huế: *Âm nhạc truyền thống dân gian Thừa Thiên Huế*; 4) Giáo án âm nhạc chuyên nghiệp thành phố Huế: *Âm nhạc truyền thống chuyên nghiệp Thừa Thiên Huế*.

2.4. Phân tích kết quả thực nghiệm

2.4.1. Nội dung thực nghiệm tiến hành theo 3 giai đoạn

Giai đoạn 1 - Thực nghiệm khảo sát: Xây dựng kế hoạch dạy học ca Huế phù hợp với chương trình giáo dục địa phương; Lựa chọn bài hát và nội dung giảng dạy phù hợp với học sinh khối 6, 7; Tập huấn giáo viên về phương pháp giảng dạy ca Huế; Chuẩn bị tài liệu, tư liệu nghe nhìn, nhạc cụ và các công cụ hỗ trợ giảng dạy;

Giai đoạn 2 - Thực nghiệm hình thành: Triển khai dạy thử nghiệm theo kế hoạch đề ra; Ứng dụng phương pháp dạy học tích cực: Trực quan, thực hành, trải nghiệm; Học sinh nghe, cảm nhận, thực hành hát và thể hiện ca Huế; Quan sát, ghi nhận phản hồi của học sinh và giáo viên về quá trình giảng dạy;

Giai đoạn 3 - Thực nghiệm kiểm chứng: Thu thập ý kiến từ giáo viên, học sinh và chuyên gia để đánh giá hiệu quả; Kiểm tra mức độ tiếp thu và khả năng thực hành của học sinh; Phân tích kết quả thực nghiệm, rút kinh nghiệm và đề xuất điều chỉnh; Hoàn thiện tài liệu giảng dạy và phương pháp triển khai rộng rãi.

Ba giai đoạn này giúp đánh giá tính khả thi và hiệu quả của việc đưa ca Huế vào giảng dạy trong chương trình giáo dục địa phương.

2.4.2. Tiêu chí và thang điểm đánh giá

Để nhận định hiệu quả các bài dạy được đề xuất, chúng tôi đưa ra các tiêu chí và đánh giá theo thang điểm 100.

Bảng 4. Tiêu chí và thang điểm đánh giá tiết dạy

STT	Nhóm tiêu chí	Điểm tối đa
1	Mục tiêu bài dạy	10 điểm
2	Nội dung bài dạy	20 điểm
3	Phương pháp dạy học	20 điểm
4	Kỹ năng sư phạm & tổ chức lớp học	15 điểm
5	Mức độ tiếp thu của học sinh	20 điểm
6	Đánh giá, củng cố và liên hệ	15 điểm
Tổng điểm		100 điểm

Nguồn: Nhóm tác giả nghiên cứu

Xuất sắc: 90-100 điểm; Giỏi: 80-89 điểm; Khá: 65-79 điểm; Đạt yêu cầu: 50-64 điểm.

2.5. Đánh giá - Kết quả thực nghiệm

2.5.1. Giai đoạn 1 - Thực nghiệm khảo sát

Bảng 5. Dự giờ tiết dạy, Học kỳ II, năm học 2023-2024 và chọn một trong các bài ca Huế

	Tên trường	Thời gian	Tên bài dạy di sản ca Huế
Công việc 1	Phạm Văn Đồng	10-3-2023	Mười thương cô giáo trường em - Theo điệu Lý Tình tang
	Nguyễn Chí Diểu	27-3-2023	Mười thương cô giáo trường em - Theo điệu Lý Tình tang
	Chu Văn An	16-3-2023	Trọn niềm thương nhớ - Theo điệu Lý Hành vân
	Hùng Vương	27-3-2023	Trọn niềm thương nhớ - Theo điệu Lý Hành vân
Công việc 2	Ghi chép nội dung các tiết dạy		
Công việc 3	Mời một số thành viên Hội đồng thẩm định bộ sách “Cánh Diều” của Sở Giáo dục và Đào tạo thành phố Huế tham gia đánh giá và góp phần xác định chất lượng giảng dạy, chăm điểm		

Nguồn: Nhóm tác giả nghiên cứu

Bảng 6. Kết quả đánh giá tiết dạy các trường trung học cơ sở

STT	Bài dạy	Trường thực hiện	Số điểm	Mức xếp loại			
				Xuất sắc	Giỏi	Khá	Trung bình
1	Lý Tình tang	Phạm Văn Đồng	90	x			
2	Lý Hoài xuân	Chu Văn An	79			x	
3	Lý Tình tang	Nguyễn Chí Diểu	89		x		
4	Lý Hoài xuân	Hùng Vương	77			x	

Nguồn: Nhóm tác giả tổng hợp

Tổng hợp kết quả đánh giá của một số thành viên Hội đồng thẩm định bộ Sách giáo khoa “Cánh điều” như bảng 6.

Kết quả đánh giá các tiết dạy ở bảng 6 cho chúng ta thấy hiệu quả của tiết dạy đưa ca Huế vào trường học ở mức độ khá đến xuất sắc và số điểm từ 77 đến 90 điểm, đây là kết luận thực nghiệm khảo sát giai đoạn 1.

Hiệu quả tiết dạy ở các trường trung học cơ sở đang dừng ở mức độ khá tốt, chưa có tính đặc sắc và sáng tạo nổi trội. Một số trường chưa khai thác hết kỹ năng học tập của các em ở đa dạng lĩnh vực và nguyên nhân ảnh hưởng đến tiết dạy chưa tốt là do thiếu tự tin khi đưa nội dung di sản ca Huế vào dạy học trong nhà trường. Đây cũng là cơ sở để chúng tôi so sánh

và đánh giá ở giai đoạn 3 - Thực nghiệm kiểm chứng khi chương trình giáo dục địa phương đã được ban hành năm học 2023-2024 [4, tr.4].

2.5.2. Giai đoạn 2 - Thực nghiệm hình thành

Lập kế hoạch bài giảng chi tiết, phân bố thời gian hợp lý, chú trọng củng cố kiến thức và lựa chọn tâm cũ giọng phù hợp với học sinh trong tiết dạy âm nhạc địa phương. Giáo viên cần linh hoạt phương pháp, phù hợp đặc điểm tâm sinh lý và năng lực cảm thụ âm nhạc của học sinh để nâng cao chất lượng và hiệu quả tiết dạy.

2.5.3. Giai đoạn 3 - Thực nghiệm kiểm chứng

Thực hiện chương trình giáo dục địa phương theo QĐ số: 928/QĐ-UBND Tỉnh Thừa Thiên Huế, ngày 24.04.2022 [4, tr.10].

Bảng 7. Dự giờ tiết dạy, Học kỳ I, năm học 2024-2025 sau khi tập huấn đưa di sản ca Huế vào trường học

	Tên trường	Thời gian	Tên bài dạy ca Huế
Công việc 1	Phạm Văn Đồng	15-11-2024	Mười thương cô giáo trường em - Theo điệu Lý Tình tang
	Nguyễn Chí Diểu	25-11-2024	Mười thương cô giáo trường em - Theo điệu Lý Tình tang
	Chu Văn An	16-11-2024	Trọn niềm thương nhớ - Theo điệu Lý Hành vân
	Hùng Vương	16-11-2024	Trọn niềm thương nhớ - Theo điệu Lý Hành vân
Công việc 2	Ghi chép nội dung các tiết dạy		
Công việc 3	Mời một số thành viên Hội đồng thẩm định bộ sách “Cánh Điều” của Sở Giáo dục và Đào tạo thành phố Huế đánh giá và góp phần xác định chất lượng giảng dạy, chấm điểm		

Nguồn: Nhóm tác giả nghiên cứu

Bảng 8. Kết quả đánh giá tiết dạy các trường trung học cơ sở - Giai đoạn 3

STT	Bài dạy	Trường thực hiện	Số điểm	Mức xếp loại			
				Xuất sắc	Giỏi	Khá	Trung bình
1	Lý Tình tang	Phạm Văn Đồng	95	x			
2	Lý Hành Vân	Chu Văn An	89		x		
3	Lý Tình tang	Nguyễn Chí Diểu	90	x			
4	Lý Hành Vân	Hùng Vương	89		x		

Nguồn: Nhóm tác giả tổng hợp

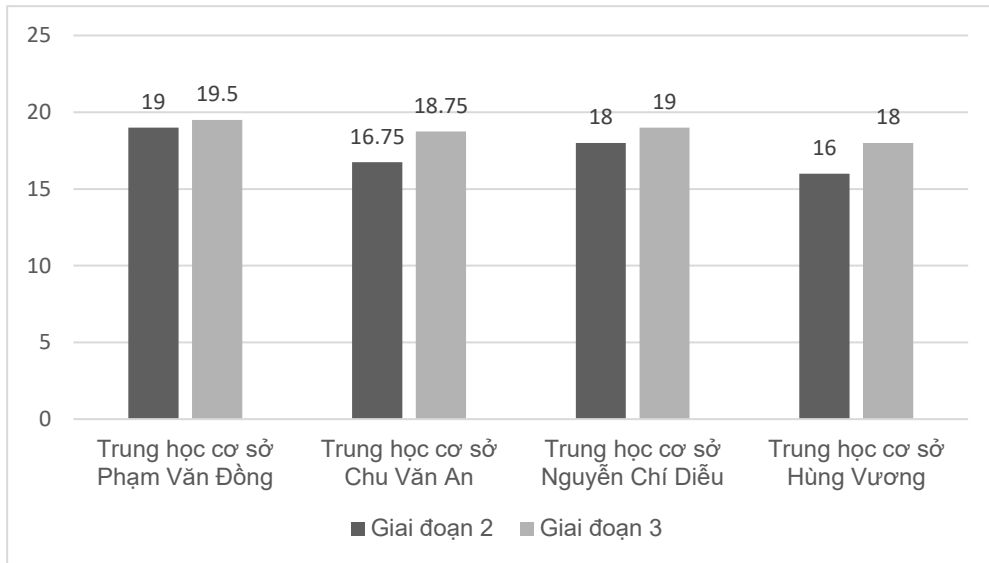
Tổng hợp kết quả đánh giá của một số thành viên Hội đồng thẩm định bộ Sách giáo khoa “Cánh điều” như bảng 8. Hiệu quả chất lượng giảng dạy đã tăng lên rõ rệt. Cụ thể các tiết dạy của 4 trường đều xếp loại xuất sắc và

giỏi, không có loại khá. Điểm đạt của các trường từ 89 đến 95 điểm, khá cao.

Ưu điểm nổi bật của các tiết dạy ở giai đoạn thực nghiệm kiểm chứng là khắc phục được phần lớn các tồn tại về chuẩn bị nội dung

bài dạy. Các tiết dạy mang nhiều màu sắc và đã tích hợp liên môn của địa phương làm nổi rõ trọng tâm bài dạy. Để thấy rõ hơn sự chuyển

biến về mức độ chất lượng dạy học ở giai đoạn 1 (thực nghiệm khảo sát) và giai đoạn 3 (thực nghiệm kiểm chứng).

Hình 1. So sánh kết quả của 2 giai đoạn

Nguồn: Nhóm tác giả thiết lập bảng đồ so sánh các tiết dạy qua 2 giai đoạn

Hình 1 cho thấy, sau khi áp dụng các giải pháp đề xuất, hiệu quả đánh giá tiết dạy tại các trường trung học cơ sở trong phạm vi nghiên cứu đã có sự chuyển biến khá tích cực.

Công việc 4: Điều tra về mức độ cải thiện hiệu quả các tiết dạy và công tác chuẩn bị lên kế hoạch cho tiết dạy ca Huế sau tập huấn.

Chúng tôi tiếp tục lập bảng điều tra lấy ý kiến đánh giá các giáo viên tham gia giảng dạy và áp dụng các giải pháp về mức độ cải thiện tiết dạy khi đưa ca Huế vào trường học sau tập huấn, kết quả như sau: (n là số lượng giáo viên vừa là quản lý vừa là giảng dạy âm nhạc) số mẫu $n = 16$.

Bảng 9. Hiệu quả nâng cao chất lượng tiết dạy sau tập huấn tại 4 trường trung học cơ sở

Mức độ phát triển kỹ năng học tập ca Huế của học sinh các trường trung học cơ sở	Tỷ lệ %
Rất phát triển	35.5
Phát triển	52.5
Khá phát triển	12.0
Không phát triển	0.0
Mức độ hứng thú học tập của học sinh các trường trung học cơ sở	Tỷ lệ %
Rất hứng thú	67.9
Hứng thú	24.8
Khá hứng thú	7.3
Không hứng thú	0.0

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát và tổng hợp

Kết quả điều tra bảng 9 về hiệu quả nâng cao tiết dạy sau thực nghiệm đối với học sinh cho thấy, mức độ hứng thú và phát triển kỹ năng học hát ca Huế cho học sinh các trường nêu trên là điều không thể thiếu trong môi trường giáo dục địa phương. Phần lớn giáo viên khẳng định, học sinh

hứng thú và rất hứng thú khi tham gia học hát ca Huế tại các trường (92.7%). Chúng tôi cũng nhận thấy, 7,3% chỉ khá hứng thú. Với mức nhận xét phát triển kỹ năng học hát ca Huế của học sinh có 88% giáo viên nhận định ở mức phát triển, 12% giáo viên nhận định ở mức khá phát triển.

Bảng 10. Mức độ phù hợp và hiệu quả tiết dạy khi áp dụng các giải pháp

Mức độ áp dụng các giải pháp học tập ca Huế của học sinh các trường trung học cơ sở	Tỷ lệ %
Trên 75%	65.0
Từ 75% - 50%	25.4
Từ 50% -25%	12.0
Dưới 25%	0.0
Mức độ cải thiện tiết dạy ca Huế tại các trường trung học cơ sở	Tỷ lệ %
Cải thiện tốt	47.2
Cải thiện khá tốt	47.2
Có cải thiện nhưng chưa rõ	5.6
Chưa cải thiện	0.0

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát và tổng hợp

Bảng 10 cho thấy, có 50% giáo viên áp dụng trên 75% các giải pháp đã được tập huấn, tổng số 90,4% giáo viên đã áp dụng ở mức từ 75% - 50%. Chúng tôi các giải pháp chúng tôi đề xuất có tính phù hợp cao để giáo viên sử dụng trong việc tăng hiệu quả của một tiết dạy ca Huế. Qua quá trình thực nghiệm, 91.6% giáo viên đánh giá các giải pháp có mức độ phù hợp đến rất phù hợp, 8.4% giáo viên đánh giá khá phù hợp. Nguyên nhân do

có một số giải pháp còn chưa thực hiện trong khung thời gian thực nghiệm. Về mức độ cải thiện hiệu quả tiết dạy, 47,2% giáo viên đánh giá đã có cải thiện tốt, 47,2% giáo viên đánh giá cải thiện khá tốt, đây là những kết quả khẳng định các giải pháp đề xuất đã được giáo viên áp dụng và ghi nhận hiệu quả. Tuy nhiên, chúng tôi cũng nhận thấy còn tồn tại 5,6% giáo viên đánh giá có cải thiện nhưng chưa rõ.

Bảng 11. Mức độ nâng cao dạy hát ca Huế của giáo viên

Nhận định về mức độ học hỏi, nâng cao tiết dạy ca Huế của giáo viên	Tỷ lệ %
Biết thêm được nhiều	48.8
Có	31.2
Có một ít	10.0
Không	0.0

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát và tổng hợp

2.6. Kết luận thực nghiệm hình thành

Sau quá trình thực nghiệm giảng dạy ca Huế trong chương trình giáo dục địa phương cho học sinh khối 6, 7, có thể rút ra một số kết

luận quan trọng như sau: 1) Tính khả thi của chương trình: Việc đưa ca Huế vào giảng dạy trong trường học là hoàn toàn khả thi khi có sự chuẩn bị kỹ lưỡng về nội dung, phương pháp và

tài liệu hỗ trợ; 2) Hiệu quả của phương pháp giảng dạy: Phương pháp giảng dạy kết hợp nghe, hát, thực hành và trải nghiệm giúp học sinh dễ tiếp cận với ca Huế; 3) Mức độ tiếp thu và hứng thú của học sinh: Học sinh tỏ ra thích thú với ca Huế khi được học qua hình thức trải nghiệm và tương tác; 4) Những khó khăn và đề xuất cải tiến: Một số giáo viên còn hạn chế về kỹ năng hát ca Huế, cần được bồi dưỡng thêm tài liệu giảng dạy chuyên sâu, đặc biệt là tư liệu âm thanh, hình ảnh minh họa.

3. KẾT LUẬN

Bài viết đã thực hiện theo quyết định số: 928/QĐ – UBND, ngày 14 tháng 4 năm 2022 của tỉnh Thừa Thiên Huế và Sở Giáo dục & Đào tạo thành phố Huế đưa ca Huế vào nội dung giáo dục địa phương, trong chương trình giáo dục phổ thông mới ở trường trung học cơ sở, để tổ chức triển khai nội dung lồng ghép tích hợp liên môn đưa ca Huế vào trường trung học cơ sở đặc biệt là giảng dạy trong chương

trình Âm nhạc địa phương hay hoạt động ngoại khóa âm nhạc. Với chương trình giáo dục địa phương đã góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện các em học sinh trong nhà trường hiểu biết hơn về di sản này, từ đó nuôi dưỡng, phát triển lòng tự hào truyền thống và tình yêu quê hương đất nước. Việc dạy hát các làn điệu di sản ca Huế cho các em học sinh không chỉ dừng lại ở chỗ các em hát thuộc, biết tên bài, hát đúng cao độ, mà còn phải làm cho các em hiểu được nguồn gốc xuất xứ cũng như những nét đẹp tâm hồn, cốt cách của con người xứ Huế trong những làn điệu, bài ca mà các em được học. Trong phạm vi hạn hẹp cho phép, chúng tôi đã sưu tầm một số làn điệu về di sản ca Huế phù hợp với nhận thức cũng như lứa tuổi của các em học sinh trung học cơ sở để góp phần đưa di sản ca Huế vào chương trình giáo dục địa phương ở các trường theo chỉ đạo của thành phố Huế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Hà Phương - Hương Sen (2025), *Gìn giữ và phát huy tinh hoa của nghệ thuật chèo trong đời sống đương đại*, Tạp chí Cộng sản số tháng 3.
- [2] Nguyễn Đình Sáng và Nguyễn Thị Kim Liên (2012), *Ca Huế và Dân ca Bình Trị Thiên*, Nxb Thuận Hóa.
- [3] Sở văn Hóa và Thể thao Thừa Thiên Huế (2022), *Tài liệu tập huấn “Đưa di sản ca Huế vào trường học*, lưu hành nội bộ.
- [4] Ủy ban Nhân dân tỉnh Thừa Thiên Huế (2022), *Quyết định số 928/QĐ-UBND ngày 14 tháng 4 năm 2022 về việc điều chỉnh Khung chương trình Tài liệu giáo dục địa phương tỉnh Thừa Thiên Huế - cấp trung học cơ sở*, Thừa Thiên Huế.
- [5] *Ca Huế được công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia*, <https://byvn.net/huk1>, ngày truy cập: 22-4-2025.
- [6] Cao Thị Thu Hà, *Mười thương cô giáo trường em - Theo điệu lý Tình tang*, <https://byvn.net/AV3s>.
- [7] Đăng Khánh, *Trọn niềm thương nhớ - Theo điệu Lý Hành Vân*, <https://byvn.net/SA1n>.
- [8] Hứa Văn Hải, *Giáo án âm nhạc truyền thống Thừa Thiên Huế*, <https://byvn.net/LNER>.
- [9] Hứa Văn Hải, *Giáo án âm nhạc chuyên nghiệp Thừa Thiên Huế*, <https://byvn.net/2ysg>.